

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальних технологій

**Методичні рекомендації з курсу
«Вступ до спеціальності»**

УДК 378.22:364-78(076)
М54

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного
університета імені Івана Франка
(протокол №11 від 28 травня 2021 року)*

Рецензенти

1. **Білецька І. О.** – доктор педагогічних наук, професор, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
2. **Шанскова Т. І.** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти та культури фахової мови, Житомирський державний університет імені Івана Франка.
3. **Круковська І. М.** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін, Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради.

М54 Методичні рекомендації з курсу «Вступ до спеціальності» / укладач І. В. Літяга. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. – 79 с.

Методичні рекомендації складено відповідно до місця та значення освітньої компоненти за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньою програмою підготовки бакалаврів. Представлене видання рекомендоване для студентів спеціальності 231 Соціальна робота.

Методичні рекомендації складаються зі: вступу, розподілу навчальних годин на модулі, тем лекційного курсу дисципліни, інструктивно-методичних матеріалів до практичних занять, а також до самостійної роботи студентів, наявних завдань до підсумкових модульних робіт, екзамену, списку рекомендованої літератури.

УДК 378.22:364-78(076)

©Літяга І. В., 2021
©ЖДУ ім. І. Франка, 2021

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Розподіл навчального часу по темах і видах навчальних занять з освітньої компоненти.....	6
3. Загальні рекомендації до організації самостійної роботи студентів.....	10
4. Модуль 1. Сутність наукової організації праці студентів спеціальності «Соціальна робота» та теоретичних засад соціальної роботи.....	12
5. Модуль 2. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів у закладах соціальної сфери.....	48
6. Перелік теоретичних питань до підсумкових модульних робіт, екзамену з освітньої компоненти «Вступ до спеціальності».....	74
7. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з освітньої компоненти.....	76
8. Рекомендована література до дисципліни «Вступ до спеціальності».....	78

ПЕРЕДМОВА

Програма вивчення обов'язкової освітньої компоненти “Вступ до спеціальності” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 231 “Соціальна робота”.

Метою викладання освітньої компоненти “Вступ до спеціальності” є розкриття змісту, перспектив, шляхів оволодіння студентами професійною діяльністю соціального працівника, формування професійної самосвідомості студентів, розуміння своєї соціальної ролі посередника між особистістю, сім'єю і суспільством в різних життєвих ситуаціях, оволодіння студентами основними знаннями та вміннями, необхідними для реалізації завдань професійної діяльності спеціалістів з соціальної роботи в Україні.

Предметом освітньої компоненти є ознайомлення студентів зі шляхами оволодіння студентами-першокурсниками професійною діяльністю соціального працівника та її змістом.

Міждисциплінарні зв'язки: Соціально-просвітницький тренінг, Соціальні комунікації, Етика професійної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення освітньої компоненти “Вступ до спеціальності” є засвоєння:

- ознайомлення студентів зі специфікою організації навчального процесу у вищому навчальному закладі;
- озброєння студентів первинними знаннями про сутність і специфіку соціальної роботи; формування установки на оволодіння глибокими теоретичними знаннями і вміннями;
- формування інтересу до майбутньої професії;
- усвідомлення сутності, виявлення загального та особливого в соціальній роботі;
- ознайомлення з основними формами й методами соціальної роботи, а також специфікою діяльності різних служб соціальної сфери.

Результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

СК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати:

ПР 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПР 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПР 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

ПР 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПР 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Освітня компонента «Вступ до спеціальності» викладається на I курсі, в I семестрі.

На вивчення освітньої компоненти відводиться 150 годин 2 кредити ECTS.

Форма проведення занять: лекції, практичні заняття.

Розподіл навчального часу по темах і видах навчальних занять з освітньої компоненти

	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Всього	У тому числі					У тому числі					
		Л.	П./С.	Лаб.	С.р.	Інд.	всього	Л.	П./С.	Лаб.	С.р.	Інд.
Модуль 1. Сутність наукової організації праці студентів спеціальності «Соціальна робота» та теоретичних засад соціальної роботи.												
Наукова організація праці студентів та її основні складові.	11	2	2	-	7	-		2	-	-	12	-
Філософські аспекти соціалізації особистості.	10	2	2	-	6	-		-	-	-	10	-
Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна.	11	2	2	-	7	-		-	-	-	10	-
Соціальна підтримка особистості.	10	2	2	-	6	-		-	-	-	10	-
Професійні цінності соціальної роботи.	11	2	2	-	7	-		-	-	-	10	-
Професійні сфери діяльності соціального працівника.	13	2	4	-	7	-		2	-	-	10	-
Методи соціальної роботи.	14	2	4	-	8	-		-	2	-	10	-
Соціальний працівник: загальна характеристика професії.	10	2	2	-	6	-		-	-	-	12	-
Разом за модулем 1	90	16	20	-	54	-	90	4	2	-	84	-
Модуль 2. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів у закладах соціальної сфери.												
Соціальна робота з сім'єю.	10	2	4	-	4	-	14	2	2	-	10	-
Соціальна робота з молоддю.	10	2	2	-	6	-	9	-	-	-	9	-
Соціальний захист жінок.	10	4	2	-	4	-	10	-	-	-	10	-
Соціальна робота з	10	2	4	-	4	-	9	-	2	-	7	-

інвалідами.												
Соціальна робота з людьми похилого віку.	10	2	4	-	4	-	9	-	-	-	9	-
Соціальна робота у сфері зайнятості.	10	2	4	-	4	-	9	-	-	-	9	-
Разом за модулем 2	60	14	20	-	26	-	60	2	4	-	54	-
Всього годин	150	30	40	-	80	-	150	6	6	-	138	-

Теми лекційних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наукова організація праці студентів та її основні складові.	2
2.	Філософські аспекти соціалізації особистості.	2
3.	Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна.	2
4.	Соціальна підтримка особистості.	2
5.	Професійні цінності соціальної роботи.	2
6.	Професійні сфери діяльності соціального працівника.	2
7.	Методи соціальної роботи.	2
8.	Соціальний працівник: загальна характеристика професії.	2
9.	Соціальна робота з сім'єю.	2
10.	Соціальна робота з молоддю.	2
11.	Соціальний захист жінок.	4
12.	Соціальна робота з інвалідами.	2
13.	Соціальна робота з людьми похилого віку.	2
14.	Соціальна робота у сфері зайнятості.	2
Всього:		30

Теми лекційних занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наукова організація праці студентів та її основні складові.	2
2.	Професійні сфери діяльності соціального працівника.	2
3.	Соціальна робота з сім'єю.	2
Всього:		6

Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наукова організація праці студентів та її основні складові.	2
2.	Філософські аспекти соціалізації особистості.	2
3.	Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна.	2

4.	Соціальна підтримка особистості.	2
5.	Професійні цінності соціальної роботи.	2
6.	Професійні сфери діяльності соціального працівника.	4
7.	Методи соціальної роботи.	4
8.	Соціальний працівник: загальна характеристика професії.	2
9.	Соціальна робота з сім'єю.	4
10.	Соціальна робота з молоддю.	2
11.	Соціальний захист жінок.	2
12.	Соціальна робота з інвалідами.	4
13.	Соціальна робота з людьми похилого віку.	4
14.	Соціальна робота у сфері зайнятості.	4
Всього:		40

Теми практичних занять (заочна форма)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методи соціальної роботи.	2
2.	Соціальна робота з сім'єю.	2
3.	Соціальна робота з інвалідами.	2
Всього:		6

Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наукова організація праці студентів та її основні складові.	7
2.	Філософські аспекти соціалізації особистості.	6
3.	Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна.	7
4.	Соціальна підтримка особистості.	6
5.	Професійні цінності соціальної роботи.	7
6.	Професійні сфери діяльності соціального працівника.	7
7.	Методи соціальної роботи.	8
8.	Соціальний працівник: загальна характеристика професії.	6
9.	Соціальна робота з сім'єю.	4
10.	Соціальна робота з молоддю.	6
11.	Соціальний захист жінок.	4
12.	Соціальна робота з інвалідами.	4
13.	Соціальна робота з людьми похилого віку.	4
14.	Соціальна робота у сфері зайнятості.	4

Всього:	80
---------	----

Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наукова організація праці студентів та її основні складові.	12
2.	Філософські аспекти соціалізації особистості.	10
3.	Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна.	10
4.	Соціальна підтримка особистості.	10
5.	Професійні цінності соціальної роботи.	10
6.	Професійні сфери діяльності соціального працівника.	10
7.	Методи соціальної роботи.	10
8.	Соціальний працівник: загальна характеристика професії.	12
9.	Соціальна робота з сім'єю.	10
10.	Соціальна робота з молоддю.	9
11.	Соціальний захист жінок.	10
12.	Соціальна робота з інвалідами.	7
13.	Соціальна робота з людьми похилого віку.	9
14.	Соціальна робота у сфері зайнятості.	9
Всього:		138

Загальні рекомендації до організації самостійної роботи студентів

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до семінарських занять;
- виконання практичних завдань;
- конспектування першоджерел;
- підготовка рефератів;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до екзаменів або заліків.

Підготовка теоретичних питань до семінарських занять передбачає опрацювання теми за питаннями семінарського заняття. Ці питання могли як розглядати під час лекції, так і повністю виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (мають бути розглянуті усі питання, вказані у плані семінарського заняття).

- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).

- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання семінарського заняття.

- Прочитайте ці розділи.

- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.

- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.

- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.

- Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.

- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.

- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Підготовка рефератів передбачає глибокий та детальний аналіз проблеми, винесеної у темі реферату.

Алгоритм підготовки.

- Ознайомтеся з вимогами до реферату.
- Оберіть тему реферату.
- Підберіть літературу, у якій розкривається тема реферату. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Складіть план реферату.
- Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Оформіть реферат відповідно до вимог.
- Здайте реферат викладачу у зазначений термін.

Підготовка до підсумкових модульних робіт (ПМР), заліків та екзаменів має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМР, заліку або екзамену.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в інструктивно-методичних матеріалах до модуля або курсу).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, розв'язання окремих типів задач тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до семінарських занять та виконання практичних завдань до лабораторних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або вирішіть практичне завдання.

Примітка

✓ При виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, Ви можете звертатися за *консультацією* до викладача. Про час проведення консультацій повідомляє викладач.

✓ Теми, які у повному обсязі виносяться на самостійне опрацювання, та індивідуальні завдання студент має *здати викладачу на консультації* (дату проведення консультації повідомляє викладач).

Модуль 1. Сутність наукової організації праці студентів спеціальності «Соціальна робота» та теоретичних засад соціальної роботи

Тема 1. Наукова організація праці студентів та її основні складові.

Ознайомлення зі специфікою організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Визначення наукової організації праці (НОП). Формування умінь наукової організації праці. Принципи, на основі яких побудований навчальний процес у ВУЗі. Основні форми організації навчального процесу у ВУЗі. Форми організації контролю й оцінки знань і умінь студентів. Адаптація студентів у ВУЗі. Визначення труднощів адаптації першокурсників. Засвоєння інформації. Психологічні механізми засвоєння інформації. Стадії процесу засвоєння інформації. Основні характеристики засвоєння інформації. Рівні засвоєння інформації. Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації. Запам'ятовування матеріалу. Види запам'ятовування. Основні закони запам'ятовування. Поняття забування. Основні правила конспектування. Поза аудиторна самостійна робота студентів. Праця з книгою. Конспектування. Режим індивідуальної праці та відпочинку студента. Планування студентом самостійної навчальної діяльності. Режим дня студента. Етапи індивідуальної роботи етапи формування організаційних умінь.

Практичне заняття №1 (2 год.)

Мета: Проаналізувати сутність та специфіку наукової організації праці студентів та її основних складових, розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування в студентів, майбутніх соціальних працівників, ціннісних установок щодо наукової організації праці студентів у ВУЗі.

План:

1. Формування умінь наукової організації праці студента.
2. Лекція, семінар, лабораторне заняття як основні форми організації праці студента.
3. Контроль та оцінка знань та умінь студента.
4. Адаптація студентів у ВУЗі.
5. Засвоєння інформації.
6. Сприймання та осмислення навчальної інформації.

7. Запам'ятовування матеріалу.
8. Закони запам'ятовування матеріалу.
9. Основні правила конспектування.
10. Індивідуальна праця та відпочинок студента.
11. Самостійна навчальна діяльність.

Основні терміни та поняття: наукова організація праці, професійна спрямованість, лекція, семінар, лабораторне заняття, спецкурс, заліково-екзаменаційна сесія, адаптація, засвоєння інформації, сприймання, осмислення, запам'ятовування, забування, конспектування, режим дня, самостійна навчальна діяльність, соціальна робота, соціальний працівник.

Рекомендована література *Основна:*

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.

2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
9. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5. library.lamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
6. pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika
7. [www.nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf)

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Психологічні теорії засвоєння інформації.
 2. Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації.
 3. Основні правила і прийоми запам'ятовування.
 4. Правила конспектування, оформлення та доопрацювання конспекту.
 5. Пояснити поняття наукової організації праці студента.
 6. Охарактеризувати сутність навчально-виховного процесу у ВУЗі.
 7. Пояснити механізми засвоєння інформації.
 8. Проаналізувати свій, власний режим дня.
 9. Назвіть правила запам'ятовування інформації притаманні саме вам.
- Проаналізуйте.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Монологічна форма викладення навчального матеріалу – це:
 - а) бесіда;
 - б) розповідь;
 - в) лабораторне заняття;
 - г) семінар;
 - д) факультатив.
2. Монологічна форма викладення певного явища або подій, його місця в системі зв'язків і взаємозв'язків з іншими явищами або подіями – це:
 - а) пояснення;
 - б) лекція;
 - в) розповідь;
 - г) бесіда;
 - д) лабораторна робота.
3. Діалогічна форма викладення та засвоєння навчального матеріалу:
 - а) лекція;
 - б) пояснення;
 - в) бесіда;
 - г) анотація;
 - д) розповідь.
4. Коротка характеристика книги, статті тощо, яка викладає зміст цих творів у вигляді переліку основних питань і інколи дає їм оцінку – це:
 - а) стаття;
 - б) семінар;
 - в) розповідь;

г) анотація;

д) тези.

5. Тенденція особистості, яка заключається у спрямованості або зосередженості її роздумів на визначеному предметі – це:

а) сприймання;

б) спостереження;

в) аналіз;

г) інтерес;

д) синтез.

Тема 2. Філософські аспекти соціалізації особистості.

Визначення поняття соціалізації. Результат процесу соціалізації. Визначення поняття соціальне виховання. Мета процесу соціалізації. Основні підходи щодо розгляду сутності процесу соціалізації. Теорія соціалізації Ф.Г. Гіддінса. Підходи щодо осмислення процесу соціалізації Е. Дюркгейма, Т. Парсонса, Ч. Кулі та Д.Г. Міда. Сучасні підходи українських філософів щодо визначення процесу соціалізації. Позиція соціальної психології. Соціологічний підхід. Визначення процесу соціалізації в контексті соціальної педагогіки.

Нормативно-правова база соціалізації дітей та молоді. Визначення соціального становлення молоді. Проблеми, що виникають у процесі соціалізації молоді. Взаємодія громадянськості з рівнями формування особистості. Завдання національного виховання. Цінності громадянського виховання. Кодекс виховних цінностей. Визначення ставлення до суспільства. Ставлення до навколишнього середовища. Аспекти визначення принципів і змісту виховання. Основні напрями освіти. Закон «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні».

Практичне заняття №2 (2 год.)

Мета: охарактеризувати поняття соціалізації особистості та проаналізувати нормативно-правову базу соціалізації дітей та молоді, розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

.

Професійна спрямованість: формування в студентів, майбутніх соціальних працівників, поняття соціалізації особистості та ознайомлення з нормативно-правовою базою щодо питання соціалізації дітей та молоді.

Основні терміни та поняття: соціалізація, мета соціалізації, філософія, соціальна психологія, соціальна педагогіка, нормативно-правова база, соціальні молодіжні проблеми, особистісні проблеми молоді, ЮНЕСКО.

План:

1. Поняття соціалізації.
2. Історія виникнення поняття «соціалізації».
3. Поняття соціалізації з позиції західної філософії.
4. Соціалізація з позиції українських філософів.
5. Соціальна психологія і соціалізація.
6. Нормативно-правова база соціалізації дітей та молоді.

Рекомендована література **Основна:**

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч.посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
- 7.Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

3.Бібліотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>

4.Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5.library. Iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf

6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізуйте поняття соціалізації особистості людини на власному прикладі.
2. Проаналізуйте нормативно-правову базу соціалізації дітей та молоді (кожен студент обирає закон і аналізує).

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Науковий або публіцистичний твір невеликого обсягу, в якому викладені власні думки, роздуми та дослідження з певної проблеми – це:
 - а) бесіда;
 - б) анотація;
 - в) стаття;
 - г) розповідь;
 - д) посібник.
2. Зміст і план подальшої діяльності, роботи з поданням основних принципів, намічених завдань і цілей – це:
 - а) програма;
 - б) лекція;
 - в) розповідь;
 - г) класифікація;
 - д) тези.
3. Метод дослідження, який полягає у безпосередньому, планомірному і тривалому сприйманні педагогічних явищ без втручання дослідника і має цілеспрямований характер, тобто точно підпорядковується меті дослідження – це:
 - а) наукове спостереження;
 - б) систематизація;
 - в) класифікація;
 - г) сприймання;
 - д) тестування.
4. Вивчення й організація праці, що ґрунтується на основних положеннях педагогіки, психології, фізіології стосовно вимог до діяльності студента,

ураховує можливості та вікові особливості його організму і створює сприятливі умови для розвитку:

- а) експеримент;
- б) наукова організація праці;
- в) самостійна навчальна діяльність;
- г) організація вільного часу;
- д) позанавчальна діяльність.

5. Основний шлях набуття індивідом суспільно-історичного досвіду – це:

- а) забування інформації;
- б) сприйняття інформації;
- в) засвоєння інформації;
- г) осмислення інформації;
- д) зазубрювання інформації.

Тема 3. Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна.

Історія створення та формування основних підходів, мети, принципів, методів і технологій соціальної роботи. Процес становлення соціальної роботи. Теоретичні підходи щодо становлення соціальної роботи. Напрями розвитку теорії соціальної роботи. Сутність понять «соціальна робота» та «соціальна педагогіка», їх порівняння. Визначення соціальної роботи в науковій літературі. Теорія соціальної роботи. Соціальна робота як наука. Предмет дослідження теорії соціальної роботи. Напрями формування теорії соціальної роботи. Закономірності соціальної роботи. Завдання соціальної роботи. Принципи соціальної роботи. Діяльність наукових організацій та установ, які проводять дослідження у сфері соціальної роботи. Етапи розвитку соціальної роботи в Україні. Соціальна робота як навчальна дисципліна. Взаємозв'язок соціальної роботи з іншими науками. Соціальна робота як практична діяльність. Основні аспекти соціальної роботи. Принципи соціальної роботи як практичної діяльності. Процес здійснення соціальної роботи на різних рівнях. Функції соціальної роботи. Соціальний захист. Соціальна допомога. Соціальні послуги.

Практичне заняття №3 (2 год.)

Мета: Охарактеризувати поняття соціальної роботи як науки та навчальної дисципліни. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування в студентів, майбутніх соціальних працівників, поняття про основні аспекти розвитку соціальної роботи як науки та навчальної дисципліни.

План:

1. Поняття соціальної роботи як науки та навчальної дисципліни.
2. Концептуальний базис соціальної роботи та проблема взаємозв'язку і взаємозумовленості науково-теоретичних розробок та практичної діяльності соціальних працівників.
3. Розвиток соціальної роботи в сучасній Україні.
4. Предмет соціальної роботи та її цілі.
5. Принципи соціальної роботи.
6. Соціальна робота та соціальна педагогіка.
7. Провідні поняття соціальної роботи.
8. Соціальна політика України.

Основні терміни та поняття: соціальна робота, соціальний працівник, принцип, адаптація, соціалізація, соціальна політика, соціальний інститут, соціальне проектування, соціальні технології, соціальні проекти, соціальне середовище, соціальна реабілітація, соціальна профілактика, соціальна допомога, людина, особа, особистість, індивідуальність, індивід, соціальне виховання, соціальне навчання.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.

8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. – Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe

2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>

4.Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5.library. Iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf

6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізуйте розвиток соціальної роботи в Україні.
2. Охарактеризуйте соціальну політику України.
3. Проаналізувати мету та основні завдання соціальної роботи (окремо обрати вікову категорію та проаналізувати).
4. Проаналізувати головні теоретичні проблеми соціальної роботи.
5. Проаналізувати головні напрями соціальної роботи.
6. Проаналізувати Положення про Міністерство соціальної політики України.
7. Охарактеризувати об'єктів та суб'єктів соціальної роботи.
8. Проаналізувати принципи соціальної роботи на конкретних принципах.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Відображення у свідомості людини окремих властивостей предметів та явищ, що діють у певний момент на органи чуттів – це:
 - а) дедукція;
 - б) сприйняття;
 - в) синтез;
 - г) аналіз;
 - д) осмислення.
2. Встановлення зв'язків між предметами, явищами і процесами, з'ясування їх будови, складу, структури, призначення, визначення причин явищ, тобто аналіз, синтез, порівняння тощо – це:
 - а) розуміння;
 - б) закріплення;
 - в) осмислення;
 - г) сприйняття;
 - д) аналіз.
3. Виокремлення та об'єднання суттєвих ознак предметів і явищ, що вивчаються – це:
 - а) узагальнення;

- б) застосування;
- в) сприйняття;
- г) осмислення;
- д) закріплення.

4. Забезпечує міцність запам'ятовування, поглиблює та розширює знання, розвиває пізнавальні вміння та навички – це:

- а) застосування;
- б) сприйняття;
- в) узагальнення;
- г) закріплення;
- д) синтез.

5. Коротка характеристика книги, статті тощо, яка викладає зміст цих творів у вигляді переліку основних питань і інколи дає їм оцінку – це:

- а) стаття;
- б) семінар;
- в) розповідь;
- г) анотація;
- д) сприйняття.

Тема 4. Соціальна підтримка особистості.

Стратегії соціальної підтримки особистості. Історичні витoki соціальної підтримки особистості. Теорії соціальної підтримки особистості. Моделі соціального розвитку. Нормативно-правові джерела соціальної роботи. Соціальна політика України. Соціальна молодіжна політика України. Загальна декларація прав людини. Конвенція ООН про права дитини. Міжнародний пакт про цивільні і політичні прав. Конституція України. Закони України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про органи служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про статус і соціальний захист громадян, що постраждали в результаті Чорнобильської катастрофи», «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», «Про основні принципи соціального захисту ветеранів праці й інших громадян літнього віку». Соціальна робота з дітьми та молоддю. Соціальне обслуговування. Соціальний супровід. Соціальна профілактика. Соціальна реабілітація. Соціальне інспектування. Фахівець із соціальної роботи. Волонтерський рух. Соціальний менеджмент. Соціальний працівник. Соціальні послуги. Складні життєві обставини. Клієнт. Користувач соціальних послуг. Вимоги до фахівця соціальної роботи.

Практичне заняття № 4 (2 год.)

Мета: Визначити сутність соціальної підтримки особистості та визначити безпосередній вплив соціального працівника. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, поняття про особистість та професію «соціальний працівник».

План:

1. Загальна характеристика професії «соціальний працівник».
2. Поняття особи та особистості.
3. Значення соціальної адаптації на розвиток соціалізації особистості.

Основні терміни та поняття: соціальний працівник, особа, особистість, індивід, індивідуальність, адаптація, соціальна адаптація, соціалізація,

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.

8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. – Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe

2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>

4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5.library. Iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf

6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізуйте розвиток особистості людини на власному прикладі, виділивши основні пріоритети у житті.
2. Проаналізуйте статтю відповідно до теми заняття (роздрукуйте, проаналізуйте зміст, виділіть головне, вкажіть ресурс, напишіть анотацію).

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Один із основних процесів пам'яті, завдяки якому відбувається закріплення нового шляхом поєднання його з набутим раніше - це:
 - а) забування;
 - б) запам'ятовування;
 - в) наукова організація праці;
 - г) осмислення;
 - д) заучування.
2. Робота з книгою, документами, першоджерелами, доопрацювання та оформлення нотаток з лекційного матеріалу, написання рефератів, виконання курсових та дипломних робіт - це:
 - а) режим дня;
 - б) позааудиторна самостійна робота студентів;
 - в) конспектування;
 - г) наукова організація праці;
 - д) забування.
3. Коротка і категорична форма запису головних положень роботи – це:
 - а) цитата;
 - б) рецензія;
 - в) анотація;
 - г) теза;
 - д) лекція.
4. Викладення певного питання за одним чи декількома джерелами, висловлюючи власні судження - це:

- а) реферування;
- б) рецензування;
- в) цитата;
- г) анотація;
- д) дипломна робота.

5. Коротка характеристика змісту книги або статті - це:

- а) анотація;
- б) реферування;
- в) рецензія;
- г) цитування;
- д) забування.

Тема 5. Професійні цінності соціальної роботи.

Основні стандарти етичної поведінки. Показником професіоналізму соціального працівника є дотримання етичного кодексу. Професійні цінності соціального працівника формуються на основі матеріальних, соціально-політичних і духовних цінностей. В основі соціальної роботи лежить гуманне, добродійне ставлення до особистості. Підходи різних мислителів, науковців щодо визначення гуманізму на різних етапах розвитку суспільства. Поняття емпатії в соціальній роботі. Різні підходи та теорії щодо розуміння емпатії. Специфічні цінності, якими володіють соціальні працівники як професійна група. Компоненти соціальної роботи: цінності матеріальної культури, духовні цінності. Документ «Етика соціальної роботи: принципи і стандарти». «Міжнародна декларація етичних принципів соціальної роботи». Стандарти етичної поведінки. Професійні стосунки з клієнтами. Етика стосунків з агенствами й організаціями. Етика стосунків з колегами. Ставлення до професії.

Практичне заняття №5 (2 год.)

Мета: Визначити сутність професійних цінностей соціальної роботи. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, поняття про професійні цінності соціальної роботи.

План:

1. Загальна характеристика професії «соціальний працівник».
2. Поняття «цінності».
3. Етичний кодекс соціального працівника:
 - а) загальні етичні принципи соціальної роботи;
 - б) етика стосунків з колегами;

в) етика стосунків з клієнтами.

Основні терміни та поняття: соціальний працівник, соціальна робота, соціальні інститути, етика, етичний кодекс, гуманізм, демократизм, конфіденційність, емпатія, альтруїзм.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.

5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Звереві, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- 3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
- 4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 5.library.iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
- 6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika
- 7.[www.nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf)

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізуйте цінності соціального працівника.
2. Знайдіть та проаналізуйте приклад щодо запровадження цінностей у роботі соціальних працівників.
3. Проаналізуйте етичний кодекс соціального працівника на конкретних життєвих прикладах (загальні етичні принципи соціальної роботи; етика стосунків з колегами; етика стосунків з клієнтами).

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Складання критичного відгуку - це:
 - а) цитування;
 - б) складання тез;
 - в) реферування;
 - г) рецензування;
 - д) лекція.
2. Незалежність використання засвоєних знань і сформованих умінь від часу, особливостей ситуації та умов – це:
 - а) міцність засвоєння інформації;
 - б) керованість;
 - в) готовність;
 - г) мотивація;
 - д) адаптація.
3. Сукупність мотивів, що спонукають людину до досягнення мети – це:
 - а) міцність;
 - б) спонукання;
 - в) мотивація;
 - г) осмислення;
 - д) персоніфікація.
4. Сукупність дій того, хто навчається, спрямованих на засвоєння ним навчального чи будь-якого матеріалу – це:
 - а) відтворення;
 - б) навіювання;
 - в) осмислення;
 - г) запам'ятовування;
 - д) зазубрювання.
5. Чим більше знань з певної теми, тим краще запам'ятовується нове – це:
 - а) закон обсягу знань;
 - б) закон гальмування;
 - в) закон краю;
 - г) закон установки;
 - д) закон інтересу.

Тема 6. Професійні сфери діяльності соціального працівника.

Соціальна робота у місті та сільській місцевості. Сутність, форми, методи, зміст соціальної роботи визначаються географічними й регіональними особливостями проживання споживачів соціальних послуг. Соціальний рівень життя в сільській місцевості. Традиції виховання дітей у сільській місцевості (історичний та сучасні підходи). Фактори, які ускладнюють соціальну роботу на селі. Основні напрями соціальної роботи на селі. Дослідження поняття «міста» в Україні та за кордоном. Фактори, що зумовлюють специфіку соціальної роботи у місті. Індивідуальна, групова, колективна робота у місті.

Система соціального обслуговування населення. Система Міністерства праці та соціальної політики. Функції Міністерства праці та соціальної політики України. Завдання облдержадміністрацій. Основні завдання районних облдержадміністрацій. Територіальні центри соціального обслуговування. Послуги територіальних центрів соціального обслуговування населення. Діяльність дитячих будинків-інтернатів.

Соціальна робота в системі освіти. Поняття та мета освіти. Формування соціальної роботи у сфері освіти в Україні. Особливості соціальної роботи в системі середньої освіти. Організація роботи соціальних служб. Функції соціальних служб. Принципи діяльності соціальних служб. Соціально-педагогічний модуль у школі: завдання та напрями діяльності. Зарубіжний досвід соціальної роботи у сфері освіти. Соціальна робота в системі вищої освіти (діяльність студентської соціальної служби).

Соціальна робота у сфері культури. Методологічні основи соціальної роботи у сфері культури. Поняття соціанімації. Соціокультурна анімація. Аніматор. Функція соціального працівника у сфері культури.

Партнерство соціальних служб та благодійних і громадських організацій. Історія виникнення громадських організацій і товариств. Державний сектор суспільства. Комерційний сектор суспільства – недержавні прибуткові організації. Сектор добровільної активності. Механізм соціальних взаємовідносин держави й некомерційних організацій. Державне соціальне замовлення. Соціальне обслуговування. Державне соціальне спонсорство. Лобіювання. Стимулювання соціальної активності прямим фінансуванням. Соціальне стимулювання недержавних спонсорів. Молодіжні громадські організації. Громадські організації. Благодійні організації. Благодійництво. Меценатство. Спонсорство. Основні напрями благодійної діяльності. Основні напрями партнерства організацій соціальної сфери і організацій третього сектора.

Соціальна робота на підприємстві. Соціальна служба на підприємстві. Напрями її роботи та функції. Склад соціальної служби на підприємстві.

Практичне заняття № 6 (4 год.)

Мета: Визначити сфери діяльності соціального працівника та специфіку їх діяльності. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву,

мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, уявлення про професійні сфери діяльності соціального працівника.

План:

1. Соціальна робота у місті й сільській місцевості.
2. Система соціального обслуговування населення.
3. Соціальна робота в системі освіти.
4. Соціальна робота у сфері культури.
5. Партнерство соціальних служб та благодійних і громадських організацій.
6. Соціальна робота на підприємстві.
7. Посади та місця роботи випускників спеціальності «Соціальний працівник».

Основні терміни та поняття: соціальний працівник, соціальна робота, соціальні інститути, етика, етичний кодекс, гуманізм, демократизм, конфіденційність, емпатія, альтруїзм, соціальна служба.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.

8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. – Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe

2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>

4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5.library. Iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf

6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізуйте вимоги до професійної підготовки соціальних працівників (повинен знати соціальний працівник).
2. Законспектувати та проаналізувати з точки зору проблем соціальної роботи твір «Поученіє Володимира Мономаха дітям».
3. Проаналізувати місця роботи соціальних працівників на конкретних прикладах в Україні.
4. Проаналізувати вплив народних традицій і звичаїв на соціалізацію особистості людини.
5. Проаналізувати фактори, які ускладнюють соціальну роботу на селі.
6. Охарактеризувати основні напрями соціальної роботи на селі.
7. Охарактеризувати специфіку соціальної роботи у місті.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Прийоми, побудовані на утворенні асоціативних зв'язків між елементами ряду, що запам'ятовується, та опорного ряду – це:
 - а) мнемонічні прийоми;
 - б) логічні прийоми;
 - в) прийоми повторення;
 - г) асоціативні прийоми;
 - д) неасоціативні прийоми.
2. Поділ матеріалу на частини, надання назви кожній виділеній частині, складання плану – це:
 - а) асоціативні прийоми;
 - б) логічні прийоми;
 - в) мнемонічні прийоми;
 - г) прийоми повторення;
 - д) неасоціативні прийоми.
3. Матеріал, який запам'ятовується, можна асоціювати з подіями, які добре зберігаються у пам'яті – це:
 - а) метод місць;

- б) метод ключових слів;
 - в) метод зв'язків;
 - г) метод асоціативного запам'ятовування;
 - д) метод перших букв.
4. Мнемонічний прийом, який полягає у тому, що перелік слів, вивчених заздалегідь, або певні рими слугують як своєрідні «гачки для виуджування» інформації, яку необхідно запам'ятати – це:
- а) метод місць;
 - б) метод ключових слів;
 - в) метод асоціативного запам'ятовування;
 - г) метод перших букв;
 - д) метод зв'язків.
5. Метод, який ґрунтується на зорових асоціаціях, які становлять певну послідовність предметів або місць – це:
- а) метод місць;
 - б) метод ключових слів;
 - в) метод зв'язків;
 - г) метод перших букв;
 - д) метод асоціативного запам'ятовування.
6. Метод, коли всі опорні слова тексту об'єднуються в єдину цілісну структуру, єдине оповідання – це:
- а) метод перших букв;
 - б) метод асоціативного запам'ятовування;
 - в) метод зв'язків;
 - г) метод ключових слів;
 - д) метод місць.
7. Мнемонічний прийом, відповідно до якого з перших букв слів, які потрібно запам'ятати, утворюють якесь слово – це:
- а) метод зв'язків;
 - б) метод місць;
 - в) метод ключових слів;
 - г) метод перших букв;
 - д) метод асоціативного запам'ятовування;
8. Процес, який проявляється в тому, що втрачається чіткість того, що запам'ятовується, зменшується його обсяг, виникають помилки у відтворенні, стає неможливим відтворення – це:
- а) осмислення;
 - б) забування;
 - в) сприйняття;
 - г) запам'ятовування;
 - д) зазубрювання.

9. Встановлений порядок тривалості та чергування праці з відпочинком протягом доби, а також харчування, сну, дотримання правил особистої гігієни – це:

- а) позааудиторна самостійна робота студентів;
- б) навчальна робота студентів;
- в) самостійна робота студентів;
- г) режим дня;
- д) виховна діяльність.

10. Один із методів навчання і самоосвіти, у процесі якої студент виступає як активна творча особистість – це:

- а) самостійна навчальна діяльність;
- б) режим дня;
- в) позааудиторна самостійна робота студентів;
- г) навчальна робота студентів;
- д) виховна робота студентів.

Тема 7. Методи соціальної роботи.

Соціологічні методи роботи. Використання методів збору соціологічної інформації у певних дослідженнях. Етапи проведення соціологічних досліджень. Об'єкт та предмет соціологічного дослідження. Пошукові, описові та аналітичні дослідження. Разові й повторні соціологічні дослідження. Монографічні дослідження. Збір первинної соціальної інформації – аналіз документів, соціологічне спостереження. Види документів: офіційні, статистичні, неофіційні, іконографічні, фонетичні. Методи аналізу документацій. Традиційний (неформалізований) аналіз (внутрішній і зовнішній). Формалізований аналіз документів (контент-аналіз). Напрями використання контент-аналізу. Відбір документів. Невключене і включене спостереження. Планування та етапи спостереження. Запис результатів, контроль та звітність. Метод опитування. Анкета. Соціологічне інтерв'ю (вільне, стандартизоване, напівстандартизоване). Панельне, групове, клінічне та фокусоване інтерв'ю. Вимоги до соціального працівника щодо проведення інтерв'ю. Фокус-група. Соціометричний метод опитування.

Організаційно-розпорядницькі методи. Поняття менеджменту. Основні методи керівництва. Розпорядницькі (адміністративні) методи. Дисциплінарні методи. Адміністративні методи. Регламентуючі, розпорядницькі й дисциплінарні методи. Функції управління: планування, організація, контроль, координація, мотивація. Підфункції функції планування: прогнозування, моделювання, програмування. Визначення мети, основні етапи формулювання мети. Методи прийняття управлінських рішень.

Психологічні методи соціальної роботи. Основні методологічні принципи використання психологічних прийомів і технік: директивний, недирективний. Здійснення впливу на клієнта через індивідуальну, групову роботу та роботу у

мікросередовищі. Діагностика психологічного стану клієнта. Соціальна робота з групою. Клієнти групової соціальної роботи. Стадії та цілі терапевтичного процесу. Основні моделі соціальної роботи з групою. Групи відновлення. Групи відновлення умінь. Освітні групи. Посередництво. Групи самодопомоги. Терапевтичні групи.

Актуальні методи соціальної роботи. Командна соціальна робота. Волонтерство. Телефонне консультування. Соціальна робота у спільноті. Фостеринг. Самокерована групова робота. Мобільна соціальна робота. Соціально-культурна анімація. Моделі командної роботи: мультидисциплінарна, міждисциплінарна. Етапи та принципи роботи міждисциплінарної команди. Волонтерська допомога. Волонтери. Телефонне консультування: спеціалізовані й загальні гарячі лінії. Соціальна робота в громаді. Діяльність місцевої громади. Основні характеристики та джерела діяльності місцевої громади. Усиновлення (удочеріння). Опіка і піклування. Прийомна сім'я, фостеринг. Самокерована групова робота, її принципи, модель (стадії). Мобільна соціальна робота. Вулична соціальна робота.

План семінарських занять № 7 (4 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні методи соціальної роботи. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про методи, які використовує у своїй професійній діяльності соціальний працівник.

План:

1. Поняття методу в соціальній роботі.
2. Класичні методи соціальної роботи.
3. Виникнення методів соціальної роботи (XX століття).
4. Дворівнева систематизація методів соціальної роботи.
5. Міждисциплінарний характер класифікації методів соціальної роботи.

Основні терміни та поняття: соціальний працівник, соціальна робота, метод, соціальні інститути, індивідуальна соціальна робота, групова соціальна робота, метод соціальної роботи.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.

2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч.посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.

9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- 3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
- 4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 5.library. iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
- 6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika
- 7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати використання усіх методів соціальної роботи з певною категорією клієнтів (об'єкт - суб'єкт - метод - очікуваний результат, використовуючи конкретні приклади).

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Когнітивний та інтелектуально-вольовий процес створення образу майбутньої діяльності – це:
 - а) запам'ятовування;
 - б) планування;

- в) забування;
 - г) осмислення;
 - д) забування.
2. Процес і результат засвоєння та наступного активного відтворення соціального досвіду – це:
- а) соціалізація;
 - б) адаптація;
 - в) ресоціалізація;
 - г) персоналізація;
 - д) рефлексія.
3. Діяльність, за допомогою якої максимально проявляються і реалізуються творчі здібності студентів, формуються моральні якості, ініціатива, підвищується відповідальність кожного за результатами своєї праці – це:
- а) режим дня;
 - б) студентське самоврядування;
 - в) позааудиторна самостійна робота студентів;
 - г) навчальна діяльність;
 - д) невиховна діяльність.
4. Спеціаліст, у компетенцію якого входить надання психологічної, психотерапевтичної та соціальної допомоги людям, які її потребують – це:
- а) психолог;
 - б) волонтер;
 - в) практичний психолог;
 - г) соціальний працівник;
 - д) логопед.
5. Наука, яка розвиває особливості ставлення, функціонування та розвитку соціальних спільнот, соціальних груп та взаємостосунків між ними – це:
- а) соціологія;
 - б) психологія;
 - в) політологія;
 - г) дефектологія;
 - д) економіка.
6. Наука, яка дає можливість розглядати економічні процеси як причини окремих соціальних проблем, визначити їх вплив на розвиток соціально-педагогічної діяльності, її матеріальне забезпечення – це:
- а) політологія;
 - б) право;
 - в) соціологія;
 - г) економіка;
 - д) педагогіка.
7. Наука, яка дозволяє враховувати особливості політичних явищ та процесів для визначення змісту соціальної політики щодо дітей та молоді, соціального виховання та характеристик процесу соціалізації особистості – це:

- а) етнологія;
- б) політологія;
- в) соціологія;
- г) педагогіка;
- д) психологія.

8. Автором так званої «прагматичної педагогіки» був:

- а) Я. А. Коменський;
- б) Томас Мор;
- в) Джон Дьюї;
- г) Рудольф Штейнер;
- д) Дж. Локк.

9. Встановлений порядок тривалості та чергування праці з відпочинком протягом доби, а також харчування, сну, дотримання правил особистої гігієни – це

- а) позааудиторна самостійна робота студентів;
- б) навчальна робота студентів;
- в) самостійна робота студентів;
- г) режим дня;
- д) виховна діяльність.

10. Наука, яка дозволяє вивчати особливості виховання, освіти та навчання особистості на різних етапах її розвитку – це:

- а) педагогіка;
- б) економіка;
- в) етика;
- г) соціологія;
- д) етнологія.

11. Наука, яка дозволяє більш точно зрозуміти психологічні особливості особистості чи групи, що у свою чергу, є підґрунтям для розробки різноманітних форм та методів соціально-педагогічної діяльності – це:

- а) віктимологія;
- б) соціологія;
- в) психологія;
- г) політологія;
- д) педагогіка.

12. Психотерапевтичне співтовариство взаємопідтримки родичів алкоголезалежних осіб, які розв'язують проблеми співіснування і позитивного впливу на поведінку цих осіб – це:

- а) «Гайденс»;
- б) Алатін;
- в) Аланон;
- г) «Дванадцять кроків»;
- д) «Телефон довіри».

13.Психотерапевтичне співтовариство для підлітків, які живуть в алкоголізованих сім'ях і навчаються співіснуванню та позитивному впливу на своїх батьків – це:

- а) Алатін;
- б) «Телефон Довіри»;
- в) «Дванадцять кроків»;
- г) Аланон;
- д) «Ла-Страда».

14. Наука, що вивчає соціально-педагогічні проблеми людей похилого віку – це:

- а) агогіка;
- б) геротика;
- в) віктимологія;
- г) андрагогіка;
- д) соціологія.

15.Наука, що вивчає проблеми попередження відхилень у поведінці неповнолітніх – це:

- а) віктимологія;
- б) андрогогіка;
- в) геротика;
- г) агогіка;
- д) педагогіка.

Тема 8. Соціальна робота: загальна характеристика професії.

Головне завдання соціальної роботи. Вимоги до педагогічних особливостей соціальних працівників. Вимоги до індивідуальних особливостей соціальних працівників. Індивідуальні якості соціальних працівників. Особистісні якості соціальних працівників. Вимоги до професійної підготовки соціальних працівників. Обов'язки соціальних працівників незалежно від професійних умов діяльності. Посади, які може обіймати випускник спеціальності «Соціальна робота». Місця роботи випускників спеціальності «Соціальна робота». Знання, уміння та цінності соціальних працівників.

План практичного заняття № 8 (2 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні засади соціальної роботи та проаналізувати основні вимоги до соціального працівника. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про професію соціального працівника.

План:

1. Предмет соціальної роботи та її цілі.
2. Принципи соціальної роботи.
3. Основні категорії соціальної роботи.
4. Мета та завдання соціальної роботи.
5. Вимоги до індивідуальних особливостей соціального працівника.
6. Психофізіологічні та психологічні характеристики соціального працівника.
7. Психолого-педагогічні якості соціального працівника.
8. Посадові обов'язки соціального працівника.
9. Посади, які може обіймати соціальний працівник.
10. Місця роботи випускників спеціальності «Соціальна робота».
11. Знання, уміння та цінності соціального працівника.

Основні терміни та поняття: соціальний працівник, соціальна робота, соціалізація, адаптація, корекція, реабілітація, емпатія, альтруїзм, волонтерство.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.

8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. – Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe

2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>

4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5.library. Iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf

6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати вікову класифікацію в Україні та за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, порівняти їх.
2. Проаналізувати завдання соціальної роботи на конкретних прикладах.
3. Охарактеризуйте особистісні якості соціального працівника (провести паралелі з собою).
4. Охарактеризуйте вимоги до професійної підготовки соціального працівника.
5. Охарактеризуйте посади соціальних працівників з точки зору їх роботи з різними клієнтами.
6. Охарактеризуйте місця роботи соціальних працівників з точки зору їх посадових обов'язків та клієнтів.
7. Проаналізуйте необхідність володіння соціальними працівниками знаннями й уміннями.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Когнітивний та інтелектуально-вольовий процес створення образу майбутньої діяльності – це:
 - а) запам'ятовування;
 - б) планування;
 - в) забування;
 - г) осмислення;
 - д) забування.
2. Процес і результат засвоєння та наступного активного відтворення соціального досвіду – це:
 - а) соціалізація;
 - б) адаптація;
 - в) ресоціалізація;
 - г) персоналізація;
 - д) рефлексія.

3. Діяльність, за допомогою якої максимально проявляються і реалізуються творчі здібності студентів, формуються моральні якості, ініціатива, підвищується відповідальність кожного за результатами своєї праці – це:

- а) режим дня;
- б) студентське самоврядування;
- в) позааудиторна самостійна робота студентів;
- г) навчальна діяльність;
- д) невиховна діяльність.

4. Спеціаліст, у компетенцію якого входить надання психологічної, психотерапевтичної та соціальної допомоги людям, які її потребують – це:

- а) психолог;
- б) волонтер;
- в) практичний психолог;
- г) соціальний працівник;
- д) логопед.

5. Наука, яка розвиває особливості ставлення, функціонування та розвитку соціальних спільнот, соціальних груп та взаємостосунків між ними – це:

- а) соціологія;
- б) психологія;
- в) політологія;
- г) дефектологія;
- д) економіка.

Модуль 2. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів у закладах соціальної сфери.

Тема 9. Соціальна робота з сім'єю.

Історичні аспекти соціальної роботи з сім'єю. Ставлення до проблем сім'ї в Конституції України. Кодекс про шлюб та сім'ю. Соціально-правовий захист сім'ї. Рівність батьків щодо виховання дітей. Соціальний захист і соціальне забезпечення сім'ї. Закон України «Про державну допомогу сім'ям із дітьми». Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям». Указ Президента України «Про соціально-економічну підтримку становлення та розвитку студентської сім'ї». Сім'я як об'єкт соціальної роботи. Типи сімей, які потребують соціальної підтримки. Дослідження соціального стану сім'ї. Заклади й установи, які уповноважені проводити соціальну роботу з сім'єю. Форми та методи соціальної роботи, соціальні технології, технології соціальної роботи з сім'єю. Соціальна робота з різними типами сімей. Соціальна робота з молодістю сім'єю. Соціальний супровід різних категорій сімей. Соціально-педагогічні моделі роботи з прийомною сім'єю.

Практичне заняття № 9 (4 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні засади соціальної роботи з сім'єю. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про соціальну роботу з сім'єю.

План:

1. Поняття сім'ї як малої соціальної групи.
2. Функції сім'ї.
3. Типологія сімей за різними ознаками.
4. Нормативно-законодавча база щодо захисту вразливих категорій сімей.
5. Сімейний кодекс України.
6. Соціальна робота з різними типами сімей.

Основні терміни та поняття: соціальний працівник, соціальна робота,

сім'я, неповна сім'я, бездітна сім'я, багатодітна сім'я, нуклеарна сім'я, сім'я групи ризику, неблагополучна сім'я, корекція, соціальне навчання, соціальне виховання.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч.посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.

4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- 3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
- 4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 5.library.iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
- 6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати законодавство щодо захисту різних категорій сімей (окремий студент аналізує певний документ, група конспектує).
2. Проаналізувати Сімейний кодекс України.
3. Охарактеризувати функції сім'ї, підкріплюючи статистикою щодо її виконання в Україні.
4. Охарактеризувати типологію сімей, підкріплюючи статистикою щодо її виконання в Україні.
5. Проаналізувати соціальну роботу з різними категоріями сімей.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Наука, яка дає можливість розглядати економічні процеси як причини окремих соціальних проблем, визначити їх вплив на розвиток соціально-педагогічної діяльності, її матеріальне забезпечення – це:
 - а) політологія;
 - б) право;
 - в) соціологія;
 - г) економіка;
 - д) педагогіка.
2. Наука, яка дозволяє враховувати особливості політичних явищ та процесів для визначення змісту соціальної політики щодо дітей та молоді, соціального виховання та характеристик процесу соціалізації особистості – це:
 - а) етнологія;
 - б) політологія;
 - в) соціологія;
 - г) педагогіка;
 - д) психологія.
3. Автором так званої «прагматичної педагогіки» був:
 - а) Я. А. Коменський;
 - б) Томас Мор;
 - в) Джон Дьюї;
 - г) Рудольф Штейнер;
 - д) Дж. Локк.
4. Встановлений порядок тривалості та чергування праці з відпочинком протягом доби, а також харчування, сну, дотримання правил особистої гігієни – це
 - а) позааудиторна самостійна робота студентів;
 - б) навчальна робота студентів;
 - в) самостійна робота студентів;
 - г) режим дня;
 - д) виховна діяльність.

5. Наука, яка дозволяє вивчати особливості виховання, освіти та навчання особистості на різних етапах її розвитку – це:

- а) педагогіка;
- б) економіка;
- в) етика;
- г) соціологія;
- д) етнологія.

Тема 10. Соціальна робота з молоддю.

Роль молоді у формуванні та розвитку сучасної України відповідно до умов соціальної політики держави. Проблеми сучасної молоді. Історичні аспекти соціальної роботи з молоддю. Напрями державної політики щодо соціальної роботи з молоддю. Механізми формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні. Завдання суб'єктів соціальної роботи з дітьми та молоддю. Права суб'єктів соціальної роботи з дітьми та молоддю. Об'єкти соціальної роботи з молоддю. Види соціальної допомоги молоді в Україні. Поняття соціальної профілактики. Зміст соціальної профілактики. Види та форми соціальної профілактики. Поняття соціального обслуговування. Основні засади соціального обслуговування. Види та форми соціального обслуговування. Поняття соціальної реабілітації. Зміст соціальної реабілітації. Види та форми соціальної реабілітації. Соціальна допомога молоді. Напрями соціальної допомоги молоді. Поняття соціального інспектування.

Практичне заняття № 10 (2 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні засади соціальної роботи з молоддю. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про соціальну роботу з молоддю.

План:

1. Роль молоді у формуванні та розвитку сучасної України.
2. Соціальна політика держави та її роль у розвитку соціальної держави.
3. Види соціальної допомоги молоді в Україні.
4. Завдання та права суб'єктів соціальної роботи з молоддю.
5. Об'єкти соціальної роботи з молоддю.
6. Види соціальної допомоги молоді (соціальна профілактика, соціальне обслуговування, соціальна реабілітація).
7. Соціальна допомога молоді в Україні (зміст, напрями, принципи).
8. Соціальне інспектування (мета, умови, прогресивні підходи) щодо роботи з молоддю.

Основні терміни та поняття: молодь, соціальний працівник, соціальна

робота, молода сім'я, соціальне навчання, соціальне виховання, соціальна допомога, групи ризику.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч.посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.

4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- 3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
- 4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 5.library.iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
- 6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати значення молоді у формуванні соціальної політики України як найбільш продуктивної сили суспільства.
2. Проаналізуйте основні проблеми молоді в Україні.
3. Охарактеризуйте основні напрями соціальної політики України щодо молоді.
4. Проаналізуйте механізми формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні.
5. Проаналізуйте зміст, види та форми соціальної профілактики щодо роботи з молоддю.
6. Проаналізуйте зміст, види та форми соціального обслуговування молоді.
7. Проаналізуйте зміст, види та форми соціальної реабілітації щодо роботи з молоддю.
8. Проаналізуйте зміст, види та форми соціальної допомоги (підтримки) молоді.
9. Проаналізуйте процес соціального інспектування щодо роботи з молоддю.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Наука, що займається дослідженням проблем освіти, самоосвіти, виховання дорослих – це:
 - а) геротика;
 - б) агогіка;
 - в) андрогогіка;
 - г) віктимологія;
 - д) психологія.
2. Наука, що вивчає різні категорії людей, які стали жертвами несприятливих умов соціалізації:
 - а) віктимологія;
 - б) геротика;
 - в) андрогогіка;
 - г) агогіка.
 - д) філософія.
2. Типовий представник соціального типу – це:
 - а) індивід
 - б) особистість;
 - в) людина;
 - г) індивідуальність;
 - д) перфекціоніст.
4. Назвіть зайвий тип середовища в залежності від впливу його на особистість та його територіальний характер:
 - а) природне;
 - б) суспільне;
 - в) культурне;
 - г) регіональне;

д) штучне.

5. Наука, яка дає можливість відстоювати інтереси дітей та молоді в соціально-педагогічній діяльності на основі державних та міждержавних правових документів – це:

- а) політологія;
- б) економіка;
- в) менеджмент;
- г) право;
- д) психологія.

Тема 11. Соціальний захист жінок.

Роль жінки у становленні державного устрою. Психологічні й гендерні дослідження. Механізми здійснення диференціальної соціалізації. Правовий аспект соціального захисту жінок. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Всесвітні конференції жінок. Закон України «Про державну допомогу сім'ям із дітьми». Основні напрями соціального захисту жінок. Система державних інституцій, які здійснюють повноваження у сфері охорони дитинства та материнства.

Практичне заняття № 11 (2 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні засади соціальної роботи з жінками щодо їх захисту. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про соціальну роботу з жінками щодо їх захисту.

План:

1. Роль жінки у становленні державного устрою.
2. Правовий аспект соціального захисту жінок.
3. Запобігання торгівлі жінками та дітьми.
4. Напрями соціальної роботи щодо захисту жінок в Україні.
5. Система державних інституцій, які здійснюють повноваження у сфері охорони дитинства і материнства.
6. Діяльність організацій, які захищають права жінок (конкретні приклади).
7. Гендерна політика в Україні.
8. Гендерна соціалізація.
9. Напрями гендерної програми соціалізації дитини.
10. Агенти гендерної соціалізації (сім'я, іграшки, дитяча література, однолітки, ЗМІ, реклама заклади освіти і виховання).

Основні терміни та поняття: молодь, соціальний працівник, соціальна

робота, молода сім'я, соціальне навчання, соціальне виховання, соціальна допомога, групи ризику, соціалізація, гендер.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.

5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- 3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
- 4.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 5.library.iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
- 6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagogika
- 7.[www.nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf)

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати значення та роль жінки в устрої держави (проаналізуйте історичні факти та приклади у вигляді невеликих повідомлень).
2. Проаналізувати міжнародну та державну законодавчу базу щодо захисту прав жінок (підкріпити статистичними даними).
3. Проаналізувати завдання щодо запобігання торгівлі жінками та дітьми.
4. Проаналізувати поширення секс-бізнесу в Україні (+ статистичні дані).
5. Проаналізуйте ризику шлюбу з іноземцями.
6. Охарактеризуйте діяльність центрів, фондів, організацій, які займаються захистом жінок в Україні та за кордоном.
7. Проаналізувати мету, завдання та основні напрями гендерної політики в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.
8. Проаналізувати фази гендерної соціалізації.
9. Проаналізувати проблеми гендерної соціалізації хлопчиків.
10. Проаналізувати проблеми гендерної соціалізації дівчаток.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Наука, яка дозволяє розробляти зміст та форми соціальної підтримки дітей з обмеженими функціональними можливостями на основі дефектологічних знань про психофізіологічні особливості дітей із фізичними та психічними недоліками – це:
а) віктимологія;
б) дефектологія;
в) етика;
г) педагогіка;
д) агогіка.
2. Наука, яка виступає теоретичним підґрунтям для організації соціальної роботи з людьми, які перебувають у несприятливих умовах соціалізації – це:
а) соціологія;
б) психологія;
в) дефектологія;
г) віктимологія;
д) педагогіка.
3. Наука, яка визначає основні морально-етичні вимоги до професійної діяльності соціального працівника – це:
а) педагогіка;
б) етика;
в) менеджмент;
г) етнологія;
д) психологія.
4. Регулювання правових, економічних відносин людини із суспільством, надання їм допомоги та підтримки у подоланні проблем, гідному самоствердженні й повноцінному житті – це:

- а) предмет соціальної роботи;
- б) завдання соціальної роботи;
- в) мета соціальної роботи;
- г) об'єкт соціальної роботи;
- д) інструменти соціальної роботи.

5. Проблеми людей, розв'язання яких потребує сторонньої допомоги – це:

- а) об'єкт соціальної роботи;
- б) предмет соціальної роботи;
- в) суб'єкт соціальної роботи;
- г) мета соціальної роботи;
- д) соціально-психологічна діяльність.

6. Наука, що вивчає проблеми попередження відхилень у поведінці неповнолітніх – це:

- а) геронтика;
- б) віктимологія;
- в) соціальна робота;
- г) агогіка;
- д) соціологія.

Тема 12. Соціальна робота з інвалідами.

Міжнародні аспекти правового захисту інвалідів. Визначення термінології. Соціальний захист дітей-інвалідів. ЗУ «Про охорону дитинства». ЗУ «Про державну соціальну допомогу дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства». Реалізація цільових програм з охорони дитинства. Права і гарантії дітей-інвалідів. Медичний патронаж дітей-інвалідів.

Соціальний захист інвалідів усіх вікових груп. Державний захист інвалідів. Підстави для встановлення груп інвалідності. Установи соціального обслуговування інвалідів. Будинки-інтернати для інвалідів. Типи дитячих будинків-інтернатів. Діяльність соціальних служб та недержавних громадських організацій щодо захисту інвалідів. Діяльність соціальних служб для молоді. Зміст соціальної допомоги молодим інвалідам. Недержавні організації та установи інвалідів. Освіта, професійна підготовка та працевлаштування інвалідів. Обдаровані діти-інваліди. Комплексна програма освіти та фахової підготовки інвалідів. Професійне навчання інвалідів. Працевлаштування інвалідів. ЗУ «Про зайнятість населення». Соціальна реабілітація інвалідів.

Практичне заняття № 12 (4 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні засади соціальної роботи з інвалідами щодо їх захисту. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про соціальну роботу з інвалідами щодо їх захисту.

План:

1. Соціальний захист інвалідів усіх вікових груп.
2. Установи соціального обслуговування інвалідів (будинки-інтернати, реабілітаційні центри).
3. Діяльність соціальних служб та недержавних громадських організацій щодо захисту інвалідів.
4. Освіта, професійна підготовка та працевлаштування інвалідів.
5. Соціальний захист дітей-інвалідів.
6. Нормативно-правова база соціального захисту інвалідів в Україні.

Основні терміни та поняття: інваліди, соціальний працівник, соціальна робота, соціальне навчання, соціальне виховання, соціальна допомога, соціалізація, адаптація, соціальне середовище, соціальні служби, реабілітаційні центри, реабілітація.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.

8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. – Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- 3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
- 4.Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 5.library. Iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
- 6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika
- 7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати міжнародні аспекти правового захисту інвалідів.
2. Проаналізувати соціальний захист дітей-інвалідів в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.
3. Законодавчий захист інвалідів в Україні (студент аналізує окремий документ, група конспектує).
4. Проаналізувати діяльність різних організацій (зміст) і закладів щодо захисту інвалідів (використовувати конкретні приклади).
5. Діяльність громадських організацій щодо захисту інвалідів.
6. Діяльність УТОС та УТОГ в Україні.
7. Освіта, професійна підготовка та працевлаштування інвалідів.
8. Соціальна реабілітація інвалідів.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Мала контактна група зі стійкими, постійними зв'язками і традиціями, відносини між членами якої характеризуються інтимністю, носять неформальний, особистісний характер – це:
 - а) група вторинна
 - б) група мала;
 - в) група дифузна;
 - г) група первинна;
 - д) організація співтовариств.
- 2.Реальна чи умовна соціальна спільність, з якою індивід співвідносить себе як з еталоном і на норми, оцінки, цінності якої орієнтується у своїй поведінці й самооцінці – це:
 - а) група наслідування
 - б) група референтна;

- в) група первинна;
 - г) група вторинна;
 - д) група сусідів.
3. Пристосування до умов середовища та результат цього процесу – це:
- а) соціальна адаптація;
 - б) соціалізація;
 - в) ресоціалізація;
 - г) саморегуляція;
 - д) емпатія.
4. Рівень прийняття людиною самого себе як представника соціальної групи, що відображається у вигляді відповідної самооцінки та рівня домагань – це:
- а) адаптація соціальна;
 - б) саморегуляція;
 - в) адаптація особистісна;
 - г) академічна адаптація;
 - д) девіантна поведінка.
5. Група, соціальні контакти і відносини між членами якої носять знеособлений характер – це:
- а) група референтна;
 - б) група вторинна;
 - в) група дифузна;
 - г) група наслідування;
 - д) самонавіювання.

Тема 13. Соціальна робота з людьми похилого віку.

Люди похилого віку в системі соціального захисту населення. Негативні стереотипи щодо людей похилого віку. Позитивні стереотипи щодо людей похилого віку. Мета діяльності з людьми похилого віку. Культурні традиції в контексті підтримки людей похилого віку. Зміна соціального статусу людини похилого віку. Фактори, від яких залежить задоволеність життям людьми похилого віку. Здоров'я як один із таких факторів. Батьківські обов'язки.

Організації та установи Міністерства соціальної політики. Діяльність будинків-інтернатів для людей похилого віку. Територіальні центри обслуговування пенсіонерів та самотніх непрацездатних громадян і відділення соціальної допомоги вдома. Діяльність територіального центру соціального обслуговування людей похилого віку.

Практичне заняття № 13 (4 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні засади соціальної роботи з людьми похилого віку. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних

та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про соціальну роботу з людьми похилого віку щодо їх захисту.

План:

1. Люди похилого віку в системі соціального захисту населення.
2. Організації та установи Міністерства праці та соціальної політики.
3. Поняття і сутність соціальної геронтології.
4. Основні завдання й обов'язки соціального працівника щодо роботи з людьми похилого віку.
5. Державне пенсійне соціальне страхування.
6. Законодавчі основи забезпечення життєдіяльності осіб похилого віку.
7. Діяльність пенсійного фонду України.
8. Термінова соціальна допомога людям похилого віку.

Основні терміни та поняття: люди похилого віку, геронтологія, соціальне страхування, соціальний працівник, соціальна робота, соціальне навчання, соціальне виховання, соціальна допомога, соціалізація, адаптація, соціальне середовище, соціальні служби, пенсійний фонд, реабілітаційні центри, реабілітація.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.

7.Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.

8.Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.

2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч.посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.

3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.

4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.

5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.

6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.

7.Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.

8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.

9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.

10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.

11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.

12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.

13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.

14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.

15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe

2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>

4.Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5.library. Iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf

6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika

7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати негативні стереотипи щодо людей похилого віку.
2. Проаналізувати позитивні стереотипи щодо людей похилого віку.
3. Проаналізувати процеси адаптації та соціалізації людей похилого віку в сучасному суспільстві.
4. Охарактеризуйте діяльність будинків-інтернатів для людей похилого віку.
5. Проаналізувати діяльність територіальних центрів обслуговування пенсіонерів та непрацездатних громадян і відділень соціальної допомоги вдома (напрями роботи).
6. Проаналізуйте історію головного управління Пенсійного фонду України в Житомирській області.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Корекційна робота з дітьми, підлітками й молоддю, для яких традиційні форми й методи навчання недостатньо ефективні – це:
 - а) реабілітаційна педагогіка;
 - б) реабілітація рольова;
 - в) реабілітація;
 - г) реабілітація педагогічна;
 - д) консультування.
2. Соціальна робота в умовах, коли невелика група осіб з близькими інтересами і спільними проблемами регулярно збирається і включається для досягнення позитивно орієнтованих спільних цілей – це:
 - а) індивідуальна соціальна робота;
 - б) консультування;
 - в) корекція;
 - г) групова соціальна робота;

д) організація співтовариств.

3. Метод допомоги індивідам і сім'ям у розв'язанні психологічних, міжособистісних, соціоекономічних проблем – це:

- а) групова соціальна робота;
- б) індивідуальна соціальна робота;
- в) медико-соціальна експертиза;
- г) соціальна допомога;
- д) профілактика.

4. Систематична та свідома діяльність людини, спрямована на вироблення в собі бажаних фізичних, розумових, естетичних якостей – це:

- а) самонавіювання;
- б) самоконтроль;
- в) самосвідомість;
- г) самовиховання;
- д) перевиховання.

5. Усвідомлення регуляції людиною своєї поведінки – це:

- а) самоконтроль;
- б) саморегуляція;
- в) самовиховання;
- г) самонавіювання;
- д) експертиза.

6. Реабілітація засобами рольових методів практичної соціальної психології, необхідна тоді, коли має місце втрата чи порушення рольових функцій людини – це:

- а) реабілітація;
- б) реабілітація педагогічна;
- в) реабілітаційна педагогіка;
- г) реабілітація рольова;
- д) корекція.

Тема 14. Соціальна робота у сфері зайнятості.

Поняття зайнятості та безробіття. Категорії людей в Україні, які входять до зайнятого населення. Поняття безробітної людини. Права працездатного населення в Україні.

Державна служба зайнятості. Організації та установи Державної служби зайнятості. Напрями роботи та види послуг Державної служби зайнятості. Сфери впливу, повноваження й компетенції Державної служби зайнятості. Державний фонд сприяння зайнятості населення.

Форми працевлаштування у службах зайнятості. Організація оплачуваних громадських робіт. Надання компенсації і допомог. Види компенсацій. Розмір матеріальної допомоги у період професійної підготовки та перепідготовки. Умови виплати допомоги з безробіття громадянам, зареєстрованим на загальних підставах.

Розміри допомоги з безробіття громадянам, зареєстрованим на загальних підставах. Умови припинення виплати допомоги з безробіття та матеріальної допомоги. Матеріальна допомога з безробіття. Добровільне соціальне страхування зайнятості.

Працевлаштування молоді. Поняття трудової міграції. Вторинна зайнятість молоді: форми роботи.

Технології працевлаштування громадян у центрах зайнятості. Діяльність диспетчерсько-консультаційного центру. Сектори активної підтримки безробітних.

Практичне заняття № 14 (4 год.)

Мета: Визначити та проаналізувати основні засади соціальної роботи у сфері зайнятості. Розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, уяву, мислення, спостережливість, активність, творчість, самостійність студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, вихованню колективу.

Професійна спрямованість: формування у студентів, майбутніх соціальних працівників, знань про соціальну роботу у сфері зайнятості.

План:

1. Поняття зайнятості та безробіття.
2. Державна служба зайнятості.
3. Форми працевлаштування у службах зайнятості.
4. Працевлаштування молоді.
5. Технології працевлаштування громадян у центрах зайнятості.

Основні терміни та поняття: соціальне страхування, соціальний працівник, соціальна робота, соціальне навчання, соціальне виховання, соціальна допомога, соціалізація, адаптація, соціальне середовище, соціальні служби, зайнятість, безробітні, державна служба зайнятості, матеріальна допомога, молодь.

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.

4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч. посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.
3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.

12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

- 1.Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- 2.Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- 3.Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
- 4.Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
- 5.library. iamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
- 6.pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika
- 7.www. nbuv.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf

Поточні контрольні запитання/ завдання:

1. Проаналізувати поняття безробіття та зайнятості.
2. Проаналізувати діяльність Державної служби зайнятості.
3. Проаналізувати форми працевлаштування у службах зайнятості:
 - а) організація оплачуваних громадських робіт;
 - б) професійна підготовка і перепідготовка незайнятих громадян;
 - в) надання компенсацій і допомог;
 - г) розмір матеріальної допомоги у період професійної підготовки та перепідготовки;
 - д) умови виплати допомоги з безробіття громадян, зареєстрованих на загальних підставах;
 - е) матеріальна допомога з безробіття;
 - ж) добровільне соціальне страхування зайнятості.
4. Охарактеризуйте посилення взаємодії з роботодавцями.

Дайте відповідь на тестові завдання:

1. Наука, яка виступає теоретичним підґрунтям для організації соціальної роботи з людьми, які перебувають у несприятливих умовах соціалізації – це:

- а) соціологія;
- б) психологія;
- в) дефектологія;
- г) віктимологія;
- д) педагогіка.

2. Наука, яка визначає основні морально-етичні вимоги до професійної діяльності соціального працівника – це:

- а) педагогіка;
- б) етика;
- в) менеджмент;
- г) етнологія;
- д) психологія.

3. Регулювання правових, економічних відносин людини із суспільством, надання їм допомоги та підтримки у подоланні проблем, гідному самоствердженні й повноцінному житті – це:

- а) предмет соціальної роботи;
- б) завдання соціальної роботи;
- в) мета соціальної роботи;
- г) об'єкт соціальної роботи;
- д) інструменти соціальної роботи.

4. Проблеми людей, розв'язання яких потребує сторонньої допомоги – це:

- а) об'єкт соціальної роботи;
- б) предмет соціальної роботи;
- в) суб'єкт соціальної роботи;
- г) мета соціальної роботи;
- д) соціально-психологічна діяльність.

5. Наука, що вивчає проблеми попередження відхилень у поведінці неповнолітніх – це:

- а) геротика;
- б) віктимологія;
- в) соціальна робота;
- г) агогіка;
- д) соціологія.

6. Наука, що вивчає соціально-педагогічні проблеми людей похилого віку – це:

- а) геротика;
- б) соціальна педагогіка;
- в) агогіка;
- г) соціальна психологія;
- д) політологія.

7. Процес і результат засвоєння та наступного активного відтворення соціального досвіду – це:

- а) соціалізація;
- б) реабілітація;
- в) терапія;
- г) ресоціалізація;
- д) девіантна поведінка.

8. Пристосування до певних умов середовища – це:

- а) адаптація;
- б) корекція;
- в) делінквентна поведінка;
- г) ресоціалізація;
- д) консультування.

9. Відхилення від загальноприйнятих норм; вчинки та дії, що не відповідають неписаним чи писаним нормам суспільства – це:

- а) девіантна поведінка;
- б) соціальна поведінка;
- в) делінквентна поведінка;
- г) асоціальна поведінка;
- д) суїцид.

Перелік теоретичних питань до підсумкових модульних робіт, екзамену з освітньої компоненти «Вступ до спеціальності»

Питання до підсумкових модульних контрольних робіт з курсу «Вступ до спеціальності»

1. Актуальні питання соціальної роботи.
2. Соціальна політика України.
3. Наукова організація праці студентів.
4. Режим праці та відпочинку студентів.
5. Закони запам'ятовування інформації.
6. Процеси запам'ятовування та забування інформації.
7. Структура ВНЗ.
8. Методика планування навчально-виховного процесу у ВНЗ.
9. Форми організації навчального процесу у ВНЗ.
10. Методи соціальної роботи.
11. Партнерство соціальних служб та благодійних і громадських організацій.
12. Соціальна робота у сфері освіти.
13. Соціальна робота у сфері культури.
14. Соціальна робота у сфері зайнятості.
15. Принципи соціальної роботи.
16. Форми соціальної роботи.
17. Етичний кодекс соціального працівника.
18. Сфери професійної діяльності соціального працівника.
19. Поняття соціальних послуг та їх види.
20. Аналіз Закону України «Про соціальні послуги».
21. Філософські аспекти соціалізації особистості.
22. Поняття соціальної адаптації та соціалізації особистості.
23. Адаптація студентів у ВНЗ.
24. Проблема насильства над жінками.
25. Алкоголізм як форма прояву девіантної поведінки.
26. Поняття делінквентної поведінки.
27. Життєва криза особистості.
28. Профілактика ВІЛ/ СНІДу.

- 29. Поняття волонтерської діяльності.
- 30. Молодіжна соціальна політика України.

Питання до екзамену з курсу «Вступ до спеціальності»

- 1. Соціальна робота як практична діяльність.
- 2. Соціальна робота як навчальна діяльність.
- 3. Етичний кодекс професії «соціальний працівник».
- 4. Професійні знання та навички соціального працівника.
- 5. Функції соціальної роботи.
- 6. Сфери професійної діяльності соціального працівника.
- 7. Соціальна робота з інвалідами.
- 8. Соціальна робота з людьми похилого віку.
- 9. Партнерство соціальних служб та благодійних і громадських організацій.
- 10. Актуальність соціальної роботи в Україні.
- 11. Система соціального обслуговування населення.
- 12. Особливості навчання на соціально-психологічному факультеті.
- 13. Організаційні основи і структура ВНЗ.
- 14. Соціальна робота з безпритульними.
- 15. Філософські аспекти соціалізації особистості.
- 16. Методика планування навчальної діяльності.
- 17. Соціальна робота з жінками.
- 18. Режим індивідуальної праці та відпочинку студента. Планування студентом самостійної навчальної діяльності.
- 19. Основні правила конспектування.
- 20. Соціальна робота у Центрі зайнятості.
- 21. Соціальна робота з молоддю.
- 22. Запам'ятовування матеріалу. Основні закони запам'ятовування інформації.
- 23. Актуальні методи соціальної роботи.
- 24. Психологічні механізми засвоєння інформації. Основні етапи сприймання й осмислення навчальної інформації.
- 25. Адаптація студентів у ВНЗ.
- 26. Проблема суїциду серед дітей та дорослих.
- 27. Наукова організація праці студентів.
- 28. Закони запам'ятовування інформації.
- 29. Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.
- 30. Соціальна робота з людьми з проявами девіацій.

Оцінювання
Під час викладання освітньої компоненти «Вступ до спеціальності»
здійснюється:

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
			Пояснення
90 – 100	<i>Відмінно</i>	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82-89	<i>Добре</i>	B	вище середнього рівня з кількома помилками
74-81		C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
64-73	<i>Задовільно</i>	D	непогано, але з незначною кількістю недоліків
60-63		E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	<i>Незадовільно</i>	FX	з можливістю повторного складання
0-34		F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) розраховується:

№ модулю	М_{%п} (відсоткове значення модулю навчальної)
-----------------	---

	компоненти)
Модуль 1	$M_{\%1} = 60\%$
Модуль 2	$M_{\%2} = 40\%$
Сума	100

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є екзамен, то здобувачі вищої освіти, в яких підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) за семестр становить 60 і більше балів, мають право не складати екзамен. У такому разі підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) = Екзаменаційній оцінці (ЕО) = Підсумковій оцінці (ПО).

$$ПОМ = ЕО = ПО$$

У випадку складання екзамену підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне балів підсумкової оцінки з вивчених модулів (ПОМ) та екзаменаційної оцінки (ЕО).

$$ПО = (ПОМ + ЕО) / 2$$

Рекомендована література

Основна:

1. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. – Умань, 2016. – 58 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 84 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсам, 2012. – 536 с.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка». Навчальний посібник / Л. І. Міщик, О. П. Демченко. – К., 2013. – 328 с.
6. Повідайчик О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 / Повідайчик О. С. – Тернопіль, 2019. – 44 с.
7. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.
8. Lisa E. Cox, Carolyn J. Tice, et al., (2018). Introduction to Social Work: An Advocacy-Based Profession (Social Work in the New Century) 2nd Edition. Publisher : SAGE Publications, Inc.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник / О. В. Безпалько. – К., 2009. – 208 с.
2. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи [Текст]: Навч.посіб. – Тернопіль: Астон, 2004. – 174 с.

3. Дудкевич Т. В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т. В. Дудкевич, О. В. Савицька. – К., 2007. – 256 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – К., 2009. – 242 с.
6. Лукашевич М. П. Менеджмент соціальної роботи [Текст] : Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. – К.: Каравела, 2007. – 296 с.
7. Семигіна Т. В., Мигович І. І. Вступ до соціальної роботи. Навчальний посібник / Т. В. Семигіна. – К., 2005. – 303 с.
8. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника [Текст]: Ролевой подход: Учеб. пособ. для студ. вузов. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: Навч. посіб./ За ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
10. Соціальна робота [Текст] / Кер. авт. кол. Андрущенко В. П. –Кн.2: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
11. Соціальна робота в Україні [Текст]: Перші кроки/ Під ред. В. Полтавця. – К.: Академія, 2000. – 236 с.
12. Соціолого-педагогічний словник [Текст] / За ред. В. В. Радула. – К.: ЕксОб, 2004. – 304 с.
13. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / Науково-методичний журнал № 2, 2003р. квітень – червень.
14. Теорії і методи соціальної роботи [Текст]: Підруч. для студ. ВНЗ/ За ред. Т. В. Семигіної, Миговича І. І. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
15. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Библиотека Гумер [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gumer.info/>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

5. library.lamp.edu.ua/metod_disk/pdf/1442-vst_Soc_ped.pdf
6. pidruchniki.ws/.../pedagogika/vstup_spetsial-nosti_sotsialna_pedagika
7. [www.nbu.gov.ua/portal/ Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_96/Lityaga.pdf)